

Čtete také

ANO 2011
Digitální daň opět stranou. Jako by o její schválení neměl nikdo zájem

ZLN
Nárůst e-commerce a online světa za koronavirové pandemie nám pomohl

MASARYKOVA UNIVERZITA
Koronavirus v roce 2020 dopadl na vědu i na akademické prostředí

UNIVERZITA OSTRAVSKÁ UNIVERZITA UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ VYSOKÁ ŠKOLA DIPLOMOVÁ PRÁCE LUBOMÍR METNAR DOMOV ŠKOLY POLITIKA VYSOKÉ ŠKOLSTVÍ MASARYKOVA UNIVERZITA VZDĚLÁVÁNÍ

Masarykova univerzita kontroluje diplomky. Další školy to zvažují

Některé vysoké školy kvůli opisování tří ministrů v diplomových pracích z let 2004, 2005 a 2007 uvažují o jejich zpětných kontrolách. Byť se žádná aféra netýkala Masarykovy univerzity, brněnská škola, jež po roce 2008 zaváděla antiplagiátorské systémy, chce vědět, jak vedoucí či oponenti zvládali kontroly. Tím tlačí na ostatní školy.

ANO 2011 [Martin Rychlák](#) 13.8.2018

Masarykova univerzita | foto: Lidové noviny

Nedávné trable tří ministrů s opisováním v diplomových pracích z let 2004, 2005 a 2007 mají nepřímou dohru. Některé vysoké školy dle informací LN uvažují o zpětných kontrolách prací. Byť se žádná z afér netýkala Masarykovy univerzity, právě brněnská škola, jež po roce 2008 zaváděla antiplagiátorské systémy, chce vědět, jak vedoucí či oponenti zvládali kontroly. Tím trochu tlačí na ostatní školy – třeba na Mendelovu univerzitu, Univerzitu Tomáše Bati či Ostravskou univerzitu, jejichž školitelé u ministrů nezachytili banální plagiáty či absence citací.

„Vysoké školy musejí nyní přesvědčit veřejnost, že dělají maximum, aby již k takovému jednání nedocházelo,“ řekl LN Mikuláš Bek, místopředseda České konference rektorů a kandidát do Senátu. Na Masarykově univerzitě už spustil namátkovou kontrolu starších textů z různých fakult. Školy nejsou v názorech jednotné. „My zpětné kontroly diplomových prací provádět nebudeme,“ řekl LN Tomáš Zíma, rektor Univerzity Karlovy.

Podle něho současný systém funguje dobře; nedávno zahájil řízení o odebrání titulu v případě doloženého plagiátu. Naopak „vedení Univerzity Palackého prodiskutuje otázku přezkumu starších prací“, řekl LN rektor Jaroslav Miller. Ani Technická univerzita v Liberci to nevyklučuje. „Klidně to můžeme udělat. Třeba prověříme některé politiky, kteří u nás studovali,“ říká rektor Miroslav Brzezina.

Tři dotčené univerzity sondy nechystají
Diplomkové pozdvižení spustil skandál exministrnyne spravedlnosti Taťána Malé (ANO), jež opisovala jak v magisterské diplomce ze soukromých bratislavských „práv“, tak v diplomové práci z Mendelovy univerzity. Po ní musel kvůli plagiátu bakalářské práce z Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně rezignovat ministr práce Petr Krčál (ČSSD). A chabé citování v magisterské diplomce z Ostravské univerzity ohrožovalo i kariéru ministra obrany Lubomíra Metnara (za ANO).

Ve všech případech jde o veřejné vysoké školy, které v éře masivního nástupu studentů (a také požadovaných titulů ve státní správě) ještě neměly šanci prověřovat práce pomocí IT systémů. Až po roce 2008 se postupně zaváděly nástroje jako Theses.cz, který už používá 57 vysokých škol včetně všech 26 veřejných. Uloženo je v něm na 700 tisíc závěrečných prací a 30 milionů dokumentů.

Tři univerzity – Mendelova univerzita, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně a Ostravská univerzita –, jež musely vysvětlit obhájené diplomky ministrů, zpětné sondy nechystají

Tři univerzity, jež musely vysvětlit obhájené diplomky ministrů, zpětné sondy nechystají. „Hlubší analýzy vzorku diplomových prací, které byly obhájeny před rokem 2008, nemá Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně v plánu,“ říká Jana Brázdilová z tiskového odboru. „V posledních pěti letech bylo ve Zlíně obhájeno přes 16 tisíc prací, z toho 16 bylo identifikováno jako plagiáty. Všechny řešila disciplinární komise a ani jedna nebyla nakonec obhájena,“ tvrdí.

Reakreditace
Mendelova univerzita používá Theses.cz od roku 2012. Rada pro vnitřní hodnocení školy chce posílit kontrolní mechanismy a škola vybízí i k systematické práci se studenty. Za minulé tři roky měla Mendelova univerzita zhruba 7500 absolventů.

„Za plagiáty jsou ročně vedoucími prací či oponenty označeny dvě tři práce; letos to byly tři práce. Za poslední tři roky šlo o sedm prací,“ říká mluvčí Jiřina Studenková s tím, že případy řeší disciplinární komise. Univerzita se soustředí i na eliminaci takzvaného contract cheatingu, tedy psaní závěrečných prací na objednávku za úplaty, což se rozmáhá.

Ostravská univerzita se hájí, že pedagogická fakulta, kde studoval Metnar, prošla úspěšnými reakreditacemi

Ostravská univerzita se hájí, že pedagogická fakulta, kde studoval Metnar, prošla úspěšnými reakreditacemi. „Součástí je také náhodná kontrola obhájených závěrečných prací a akreditační komise neshledala nedostatky,“ říká mluvčí Adam Soustružník.

Kritické byly roky 2000 až 2010
„Zadal jsem již namátkovou kontrolu starších diplomových prací,“ říká v rozhovoru Mikuláš Bek, rektor Masarykovy univerzity a místopředseda České konference rektorů (ČKR) pro oblast vzdělávání, jenž nyní kandiduje do Senátu.

LIDOVÉ NOVINY: Jak hodnotíte tři nedávné kauzy ministrů: dva plagiáty (Malé, Krčál) a přinejmenším odbytou diplomku (Metnar)?
BEK: Ty kauzy mají dvojitý rozměr. Jeden míří do politiky, druhý k vysokým školám. Souvisejí s politickým klimatem. Do jisté míry se přes problematiku kvalifikačních prací politiků řeší politický konflikt. K politické stránce se však nechci podrobně vyjadřovat... Tato situace ale vrhá též na vysoké školy podezření, že systém kontroly kvality není úplně „vodotěsný“. Proto musí podle mě školy přesvědčit veřejnost, že dělají maximum, aby již k takovému jednání nedocházelo. Nemůžeme změnit minulost, ale lze vyvodit poučení, jak systém lépe nastavit, aby se takové případy nestávaly.

LIDOVÉ NOVINY: Co by tedy měly či mohly vysoké školy po aférách udělat?
BEK: Myslím, že mají k činům lepší příležitost než před deseti lety. Po novele vysokoškolského zákona dostaly školy plnou zodpovědnost za svůj „vnitřní systém zajišťování kvality“ – tedy za to, že se samy uvnitř hlídají, zda nedochází k nepravostem. Na většině veřejných škol byly zřízeny rady pro vnitřní hodnocení. Za kontrolu kvality diplomek jsou dnes zodpovědní vedoucí prací.

Jsem však přesvědčen, že v nynějším společenském klimatu by bylo dobře, kdyby školy explicitně zaváděly i další pravidelnou namátkovou kontrolu prací a jejich kvality. Současně by se problematika plagiátorství a kvality závěrečných prací měla dostat i do centra pozornosti Národního akreditačního úřadu (NAÚ). Při svých evaluacích by mohl přezkoumat, jak která škola problematiku plagiátů ošetřuje. A když veřejnosti ukážeme, že tři úrovně kontroly – vedoucí, škola, akreditační úřad – fungují, nemůže dojít k plošnému snížení kvality a důvěry.

LIDOVÉ NOVINY: Mají ony kauzy z let 2004 až 2007 něco společného?
BEK: Myslím, že většina problematických prací se najde spíše v období už po roce 2000, kdy začaly rychle růst počty studentů na vysokých školách, rozvoj výpočetní techniky a její dostupnost výrazně usnadnily kopírování a zároveň do konce této dekády ještě nefungoval plošný systém softwarového hledání podobnosti.

To je i doba, kdy s přibývajícím studenty nerostl dostatečně počet kvalifikovaných učitelů, takže stoupalo riziko, že vedoucí neodhalí chybu v přebírání textu bez citace. Věřím, že kauzy, které se našly – a případně ještě najdou, protože novináři budou jistě dál pátrat –, budou převážně ohraničeny lety 2000 až 2010.

LIDOVÉ NOVINY: Co si z těchto tří „cizích“ kauz vezme vaše Masarykova univerzita v Brně?
BEK: Zatím jde o jednotlivé medializované případy. Jde však zřejmě i o obecnější otázku péče vedoucích o studenty, o diplomanty. Požádal jsem kolegy z rektorátu a informatiky, abychom namátkovou kontrolou identifikovali texty, jež vykazují vyšší míru podobnosti.

To jsem již zadal a podrobujeme práce hlubšímu zkoumání, protože samotná podobnost nic neznamená: třeba u právnických prací se citují zákony nebo komentáře, ale jde o to, zda jsou citace správně označeny. Zatím jsme nic problematického neodhalili, nicméně jsme rozhodnutí udělat i sondu do minulosti před zavedením antiplagiátorského systému, abychom věděli, jak nám tehdy kontrola fungovala. Získáme vzorek.

LIDOVÉ NOVINY: Chystají se k namátkovým kontrolám i další veřejné vysoké školy?
BEK: Předpokládám, že na řadě škol probíhá podobné ověřování minulosti. A inventura kontrolních procesů bude nejspíše i velkým tématem zájmového jednání České konference rektorů. V této situaci je třeba být zcela otevřený k veřejnosti, protože je bytostným zájmem veřejných škol, aby se neoslabovala důvěra veřejnosti k tomu, že si umíme u sebe „doma“ udělat pořádek.

Skandální diplomky politiků
Všechny tři kritizované diplomové práce ministrů vznikly v mezidobí let 2004 až 2007 na veřejných vysokých školách v Brně, Zlíně a Ostravě. Podvodně získaný titul lze odebrat pouze ve lhůtě tří let od obhajoby.

Mgr. Ing. Taťána Malá (ANO) bývalá ministryně spravedlnosti

- Diplomová práce o chovu králiků (Ing.) na Mendelově univerzitě v Brně (2005).
- Diplomová práce z práv (Mgr.) na privátní Panevropské vysoké škole v Bratislavě (2011).
- Pod tlakem veřejnosti i politiků musela skončit.

Mgr. Petr Krčál (ČSSD) bývalý ministr práce a sociálních věcí

- Diplomová práce o volném čase mládeže (Bc.) na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně (2007).
- Diplomová práce z andragogiky (Mgr.) na privátní Univerzitě J. A. Komenského (2009).
- Z cizí práce opsal i úvod, v magisterské práci využil svůj bakalářský text. Záhy sám rezignoval.

Mgr. Lubomír Metnar (za ANO) ministr obrany

- Diplomová práce o kolektivním investování (Mgr.) na Ostravské univerzitě (2004).
- Podle České televize nedostatečně citoval, ale knihu měl v soupisu literatury. Aféru ustál.